

МЕНТОРСЬКА/ТЮТОРСЬКА СХЕМА (МЕТОДИКА ТА КОМПОНЕНТИ)

ТЮТОРСТВО ДЛЯ СТУДЕНТІВ- ПЕРШОКУРСНИКІВ

МЕТОДИЧНА БАЗА ТА ПЕРЕДУМОВИ

1. Початкові умови

Тьюторство студентів першого курсу вирішує проблему забезпечення їх ефективної інтеграції в університетське життя. Воно відіграє вирішальну роль у допомозі студентам-першокурсникам успішно адаптуватися до нового академічного середовища, ознайомитися з основними нормативними документами, які безпосередньо стосуються навчання в університеті, краще орієнтуватися в існуючих інформаційних ресурсах та послугах кампусу, розвинути навички ефективного навчання та самостійної роботи, подолати існуючі прогалини у рівні знань з окремих дисциплін та покращити академічну успішність. У той же час тьюторство для першокурсників є дуже важливим, оскільки допомагає створити відчуття приналежності до університетської спільноти, зменшити стрес і тривогу студентів, покращити спілкування, встановити нові контакти та зв'язки, сформувати м'які навички, що можуть бути корисними як для особистого розвитку, так і для майбутньої кар'єри.

До переваг схеми тьюторства студентів першого курсу можна віднести:

- академічну підтримку та тьюторський супровід у розвитку навичок оволодіння новими знаннями, користування існуючими ресурсами та послугами університетського кампусу;
- покращення соціальної інтеграції та зниження стресу під час адаптації до нового академічного середовища;
- підвищення рівня мотивації та формування позитивного ставлення до навчання та особистісного зростання.

Цільова аудиторія: студенти 1 курсу, які успішно склали вступні іспити та зараховані на академічні програми університету. Це особистості, що мають свій власний академічний та соціальний досвід, стикнулися з новими академічними викликами в університеті та потребують тьюторського супроводу для адаптації до нового академічного середовища.

Потреби та запити цільової аудиторії: зазначена цільова аудиторія потребує підтримки щодо:

- адаптації до нового освітнього середовища та особливостей організації навчального процесу в університеті;

- вибору навчальних дисциплін та організації процесу їх вивчення;
- використання університетських платформ і сервісів;
- оволодіння ефективними методами навчання та тайм-менеджменту;
- вибору індивідуальних траєкторій розвитку та керівництва кар'єрою;
- соціальної інтеграції, пошуку нових друзів, налагодження ефективної комунікації;
- вирішення будь-яких проблем, що пов'язані зі студентським життям.

Виклики та проблеми студентів першого курсу стосуються підвищеної напруженості навчання, більш високих вимог до самоорганізації, труднощів з адаптацією до темпу викладання та критеріїв оцінки рівня знань з навчальних дисциплін в університеті, соціальної ізоляції в новому академічному середовищі, різного соціального досвіду, недостатньої обізнаності про існуючі ресурси і послуги університетського кампусу, академічну доброчесність та університетську етику. Якщо на першому курсі не підтримати студентів, які не встигають за академічною програмою і/або мають проблеми із соціальною інтеграцією, існує великий ризик, що вони взагалі втратять мотивацію до навчання.

Соціально-економічні виклики: проживання в гуртожитку, платне навчання, фінансові обмеження для студентів з малозабезпечених сімей, відсутність знань про управління особистими фінансами, обмежена кількість академічних стипендій, недостатній рівень шкільної підготовки студентів із сільської місцевості або вразливих громад.

До психологічних аспектів можна віднести занепокоєння першокурсників з приводу адаптації до нового соціального середовища, пошуку нових друзів і налагодження спілкування, переживання щодо підвищених вимог до самоорганізації і самоменеджменту в університеті, інтенсивного графіку навчання та великого обсягу навчального матеріалу, необхідності прийняття самостійних рішень, формування впевненості та самоповаги, існуючого різноманіття у студентському середовищі.

Виклики, що пов'язані з культурними традиціями та середовищем: культурні особливості регіону та міста, де розташований університет; культурні традиції університету, факультету (інституту), спеціальності; різноманітне культурне, етнічне та релігійне походження студентів; специфіка побудови взаємин з одногрупниками та досягнення самореалізації в новому освітньому середовищі.

Прагнення, цілі та перспективи: успішна соціалізація в новому освітньому середовищі, підвищення успішності, високий рівень отриманих знань та набутих навичок для майбутньої кар'єри, цікаве студентське життя та можливості для саморозвитку.

Ризики та застереження: ризик академічної неуспішності, невчасного виконання графіку навчального процесу, невідповідності прийнятим в університеті вимогам до рівня знань з навчальних дисциплін, нерозуміння

того, як користуватися онлайн-платформами та мобільними додатками в освітньому процесі, страх бути відкинутим та засудженим однолітками, стати жертвою булінгу, розчарування з приводу здійсненого вибору напрямку навчання та майбутньої кар'єри.

2. Візія цільової аудиторії після та завдяки тьюторству

В результаті застосування схеми тьюторства, тьюті (першокурсник) зможе розвинути навички до навчання та самоменеджменту, більш ефективно використовуватиме наявні можливості для саморозвитку та зможе досягти вищих показників успішності, стане більш соціалізованим та адаптованим до академічного середовища.

3. Місія тьюторства

Місія тьюторства полягає у наданні організаційної, інформаційної та психологічної підтримки студентам-першокурсникам під час їх адаптації до університетського життя.

Основними цілями тьюторської програми є: сприяння формуванню навичок навчання, соціалізації та підвищенню рівня самостійності студентів-першокурсників у новому освітньому середовищі, надання консультаційної допомоги та психологічної підтримки у вирішенні різноманітних питань, з якими стикаються першокурсники, усунення розриву в рівні знань з окремих предметів.

4. Цінності

Ця схема заснована на наступних цінностях:

- студентоцентроване навчання;
- індивідуальний підхід;
- групова робота;
- інклюзивність;
- толерантність;
- академічна доброчесність;
- академічна успішність;
- академічна свобода студента;
- справедливість;
- принцип «рівний рівному»;
- підтримка та взаємодопомога;
- гуманізм.

5. Мета співпраці тьютора з конкретною цільовою аудиторією

Полегшити інтеграцію першокурсників в університетське життя шляхом створення сприятливого навчального середовища, допомоги у побудові ефективних стратегій навчання, подоланні труднощів з вивченням окремих дисциплін, вчасного виконання навчального плану, підвищення рівня адаптації та соціалізації, мотивування першокурсників до використання

всіх наявних ресурсів та засобів для особистісного розвитку, активної участі у навчальному процесі та позанавчальній роботі.

6. Методи:

6.1. Залучення тьюторів

Тьютори – це активні студенти старших курсів (починаючи з другого курсу), які успішно закінчили перший рік навчання, досягли високих результатів з окремих предметів, добре розуміють особливості організації навчального процесу в університеті, володіють лідерськими якостями.

Для здійснення групового тьюторства академічних груп першого курсу тьютори (студентські куратори) обираються з числа студентів відповідної спеціальності старшого курсу. Якщо кількість студентів у групі перевищує 20 чоловік, то в групу можна призначити 2 тьютора.

До процесу набору тьюторів (студентських кураторів) залучаються органи студентського самоврядування. Оголошення про набір тьюторів розміщується у соціальних мережах університету та озвучується на засіданнях органів студентського самоврядування.

Тьютори набираються на добровільній та інклюзивній основі.

Для підтримки мотивації тьюторів використовуються такі методи стимулювання як: сертифікати про участь в тьюторській програмі, додаткові бали до рейтингу студентів, нагородження призами за результатами щорічного університетського конкурсу «Кращий тьютор», публікації історій успіху тьюторів у соціальних мережах та на сайті університету, використання системи рейтингування для визнання досвідчених тьюторів, включення інформації про успішну участь у тьюторській програмі до додатку до диплому бакалавра (магістра).

6.2. Відбір тьюті

Тьюті розглядаються на двох рівнях:

- *груповий рівень*: академічна група в цілому - в програмі тьюторства задіяні всі академічні групи першого курсу;
- *індивідуальний рівень*: студенти-першокурсники, які мають проблеми з опануванням певного предмета або з адаптацією до нового академічного середовища (труднощі з формуванням навичок навчання, налагодженням зв'язків, спілкуванням з одногрупниками, особистісним розвитком тощо) та звертаються до тьютора самостійно або за рекомендацією куратора групи чи викладачів певних дисциплін.

6.3. Формати взаємодії тьюторів і тьюті

Формат взаємодії залежить від рівнів навчання:

- *груповий рівень* – групові зустрічі, групові консультації, тренінги, майстер-класи, екскурсії, тимбілдінг, підготовка групи до участі у

навчальних, культурних та спортивних заходах університету (вітальні вечірки для студентської спільноти, тематичні вечірки, спортивні змагання, конкурси тощо)

- *індивідуальний рівень* - індивідуальні консультації, індивідуальні заняття, бесіди.

Відповідно до потреб учасників та безпекової ситуації взаємодія тьютора та тьюті може бути організована як в університеті, так і онлайн.

7. Організація взаємодії тьюторів і тьюті

Груповий рівень: зустрічі з групою відбуваються не рідше одного разу на місяць за затвердженим графіком.

Індивідуальний рівень: індивідуальні зустрічі відбуваються епізодично, відповідно до потреб тьютора, може бути складений індивідуальний графік / індивідуальна траєкторія навчання.

Особлива увага приділяється першим тижням навчання та передекзаменаційному періоду.

Для підвищення рівня адаптації студентів-першокурсників до університетського середовища в перший тиждень навчання може бути проведена орієнтаційна Школа першокурсників (сесія). Вона може включати комплекс зустрічей (з керівництвом університету, представниками структурних підрозділів університету, адміністраторами онлайн-платформ, що забезпечують освітній процес, органами студентського самоврядування, експертами з академічної доброчесності, лідерами студентських груп та асоціацій тощо), а також проведення тренінгів з особистісного зростання та командоутворення.

МОДЕЛЬ СХЕМИ ТЬЮТОРСТВА

8. Алгоритми відбору тьюторів і тьюті

1. Визначення пулу потенційних тьюторів за допомогою:

- а. звернення до органів студентського самоврядування та оголошення набору тьюторів для групового та індивідуального тьюторського супроводу;
- б. розміщення на сайті університету та в соціальних мережах оголошення про набір тьюторів для групового та індивідуального тьюторського супроводу першокурсників.

2. Заповнення анкети-опитувальника, в якій буде зазначено, на якому рівні потенційний тьютор бажає працювати з першокурсниками (груповому чи індивідуальному). В залежності від цього в анкеті можуть бути передбачені наступні запитання:

а. *індивідуальний рівень:*

- Який рівень знань Ви маєте з окремих предметів 1-го року навчання?
- Які предмети для Вас є пріоритетними для надання допомоги студентам-першокурсникам?

- Скільки часу на тиждень Ви готові присвячувати допомозі першокурсникам?
- Хто із викладачів університету зможе надати Вам рекомендацію?
- Яка Ваша мотивація участі в індивідуальному тьюторському супроводі студентів 1 курсу? Чого б Ви хотіли досягти?

б. груповий рівень:

- Чи приймаєте Ви участь в роботі університетських організацій / центрів / клубів / асоціацій / органів студентського самоврядування тощо (вказіть назву організації та свою роль у них)?
- Чи є у Вас досвід організації студентських заходів чи інших соціальних ініціатив?
- Скільки часу на тиждень Ви готові присвячувати допомозі першокурсникам?
- Яка ваша мотивація до тьюторського супроводу групи студентів 1 курсу? Чого б Ви хотіли досягти?

3. Відбір на основі анкет та співбесіди:

- а. аналіз анкет за критеріями відбору;
- б. проведення інтерв'ю.

Вимоги до тьюторів:

- бути студентами університету не молодше другого курсу;
- успішно закінчити перший рік навчання в університеті за відповідною спеціальністю;
- мати високі результати з певних предметів (для індивідуального тьюторського супроводу);
- добре розуміти особливості організації навчального процесу в університеті, потреби та інтереси першокурсників;
- володіти лідерськими та комунікативними навичками, вміти налагоджувати взаємодію з різними людьми, бути толерантним та виваженим;
- дотримуватися вимог щодо збереження конфіденційної інформації та поваги особистих кордонів студентів першого курсу.

Всі потенційні тьютори повинні пройти обов'язкове навчання (школу тьюторів) в університеті до початку тьюторської програми. У разі наявності тьюті з особливими освітніми потребами (наприклад, з фізичними вадами, порушеннями зору тощо) тьютори повинні пройти додаткові тренінги з представниками психологічної служби університету.

Алгоритм відбору тьюторів:

1. Оголошення відкритого конкурсу з відбору тьюторів:

- а. Запуск рекламної компанії набору тьюторів через канали/сайт університету, соціальні медіа-платформи університету та його структурних підрозділів;
 - б. Інформування про мету тьюторської програми та критерії участі.
2. 1-й етап відбору (аналіз анкет-опитувальників).
 3. 2-й етап відбору (відбір тьюторів шляхом співбесіди).
- Наступні організаційні кроки:
1. Проведення ознайомчої зустрічі.
 2. Проведення Школи тьюторів.
 3. Призначення тьюторів:
 - *індивідуальний рівень* – закріплення тьюторів для індивідуального супроводу тьюті;
 - *груповий рівень* – закріплення тьюторів для групового супроводу академічних груп першого курсу.
 4. Розробка плану роботи тьютора:
 - індивідуальний рівень - план роботи тьютора з тьюті;
 - груповий рівень - план роботи тьютора з групою студентів першого курсу на 1 рік.

9. Процедури

Організація взаємодії тьютора та тьюті

Порядок організації взаємодії тьютора і тьюті:

1. Реєстрація тьюторів та тьюті на спеціально розробленій ІТ-платформі шляхом заповнення спеціального профілю з необхідною інформацією про контактні дані, наявний досвід та сфери інтересів.
2. Створення реєстру тьюторів на електронній ІТ-платформі (T&M Platform) та передача інформації про потенційних тьюторів в дирекції (деканати) університету та кураторам академічних груп. Цей реєстр містить наступну інформацію в розрізі потенційних тьюторів:
 - ім'я та прізвище тьютора, академічна група, телефон, електронна пошта, посилання на сторінки в соціальних мережах;
 - сфери компетенцій (знання, вміння, навички, досвід);
 - їх інтереси в реалізації програм тьюторства.

Після завершення процесу призначення тьюторів в електронний реєстр додається наступна інформація:

- закріплення тьюторів за конкретними академічними групами для здійснення групового тьюторського супроводу;
- закріплення тьюторів та тьюті для здійснення індивідуального тьюторського супроводу;

- кількісні та якісні показники роботи тьюторів на груповому та індивідуальному рівні (подаються тьюторами у вигляді звіту в кінці навчального року).
3. IT-платформа використовує алгоритми пошуку тьютора для кожного тьюті для здійснення тьюторського супроводу на індивідуальному рівні. Відповідальні особи з університетського Центру тьюторства та менторства (T&M Centre) можуть допомогти тьюті в аналізі їх запитів на необхідну індивідуальну тьюторську підтримку та підібрати їм тьюторів з урахуванням академічних потреб та спільних інтересів, що сприятиме більш ефективній взаємодії тьюторів та тьюті в рамках тьюторських програм.
 4. Заявки від потенційних тьюторів (студентських кураторів) академічних груп 1 курсу надсилаються до дирекції (деканату). Директори інститутів (декани факультетів) у співпраці з органами студентського самоврядування призначають тьюторів академічних груп з урахуванням спеціальності та розміру групи (якщо кількість студентів в академічній групі більше 30 осіб, дирекція /деканат може призначити двох тьюторів в одній групі).
 5. Перша зустріч тьюторів із закріпленими за ними академічними групами студентів 1 курсу може відбуватися під час спеціально організованої орієнтаційної школи або сесії (Школи першокурсників). Тьютор повинен познайомитися з першокурсниками та куратором групи, обговорити план роботи та узгодити найбільш прийнятний канал комунікації. Регулярні зустрічі тьютора та тьюті відбуваються відповідно до узгодженого плану роботи тьютора з групою студентів першого курсу і можуть проводитися як в університеті, так і онлайн. Куратор відповідної академічної групи може бути присутнім на зустрічах у разі потреби.
 6. Індивідуальні зустрічі тьютора з тьюті відбуваються за узгодженим індивідуальним графіком найбільш зручним для тьютора та тьюті способом.
 7. Моніторинг роботи тьютора:
 - а) *на рівні групи* - раз на півроку студентська група проходить опитування щодо поточних результатів взаємодії з тьютором та подальших потреб;
 - б) *на індивідуальному рівні* – куратор академічної групи проводить усні бесіди з тьюті щодо рівня задоволеності роботою тьютора; у разі академічної спрямованості тьюторського супроводу куратор групи консультується з викладачами окремих дисциплін щодо наявного прогресу в академічній успішності тьюті. Після закінчення періоду тьюторства тьюті надає відгук до Центру тьюторства та менторства

(T&M Centre) про досягнуті результати тьюторства для внесення їх у базу даних індивідуального профілю тьютора.

На основі оцінки програми тьюторства та відгуків тьюті визначаються напрямки подальшого вдосконалення.

Моніторинг якості

Моніторинг якості здійснюється Центром Тьюторства та Менторства (T&M Centre) за такими критеріями:

Очікувані результати	Критерії оцінки	Інструменти збору інформації
Обізнаність тьюті про університетське середовище	Тьюті мають уявлення про: • термінологію у сфері вищої освіти та основні принципи організації навчального процесу в університеті; • права та обов'язки студента; • структуру університету та наявність служб підтримки студентів; • напрями діяльності органів студентського самоврядування; • наявні в університеті можливості для саморозвитку студентів; • механізми залучення до діяльності органів студентського самоврядування та інших форм поза аудиторної роботи в університеті	• опитування після орієнтаційної школи (сесії) для першокурсників та наприкінці навчального року (проводиться службами забезпечення якості університету); • моніторинг Центру тьюторства та менторства (T&M Centre) в кінці другого місяця навчання, після першого та другого семестрів.
Участь тьюті в університетських заходах	• Кількість заходів, організованих тьютором для групи; • кількість університетських заходів, в яких брала участь вся (або більша частина) групи; • кількість тьюті, які беруть участь у різних заходах університету; • кількість тьюті, які беруть участь у студентських	Річний звіт тьютора про результати роботи з академічною групою

	заходах, організованих за межами університету.	
Успішність тьюті, що мали проблеми у навчанні	- Успішне проходження екзаменаційної сесії першокурсником, який звернувся за допомогою до тьютора; - більш високий рівень впевненості тьюті в своїй здатності самостійно вчитися і здобувати знання (самооцінка).	- Інформація про результати заліково-екзаменаційної сесії - Відгуки тьюті про індивідуальну роботу з тьютором, що надійшли через IT-платформу або в T&M Centre в кінці 2-х місяців навчання та після кожного семестру.
Соціальна інтеграція тьюті в університетську спільноту	- Налагодження міжособистісних відносин з одногрупниками та студентами інших груп; - налагодження контактів з представниками студентського самоврядування та служб підтримки студентів; - формування відчуття приналежності до університетської спільноти.	- Щорічні звіти тьюторів; - опитування тьюті наприкінці навчального року (проводиться T&M Centre)

Контроль за ходом реалізації програми тьюторства

Вид діяльності	Опис діяльності	Індикатори прогресу
Виконання плану роботи тьютора	Виконання річного плану роботи тьютора з академічною групою та плану індивідуального тьюторського супроводу	- Кількість проведених зустрічей тьютора з тьюті; - відношення кількості поданих заявок від тьюті до загальної кількості призначених тьюторів; - кількісні та якісні показники задоволеності

		роботою тьюторів за результатами опитування тьюті та отриманого зворотного зв'язку
Організація комунікації	Налагодження ефективних способів комунікації між тьютором та тьюті, тьютором та куратором академічної групи, тьютором та координаторами тьюторської програми від T&M Centre	- Створено канал комунікації (груповий або індивідуальний чат); - вчасно заповнюються звіти тьюторів; - більшість студентів академічної групи 1 курсу взяли участь в опитуванні (анкетуванні) в кінці року; - не менше 90% тьюті, які знаходилися на індивідуальному тьюторському супроводі, надали зворотний зв'язок
Залучення до студентських заходів	Активність тьюторів та тьюті	- Кількість проведених заходів; - частка тьюті, які беруть активну участь у студентських заходах (від загальної кількості першокурсників); - частка тьюторів, які беруть участь у програмах тьюторства більше одного року поспіль

Рівень оцінки задоволеності (на основі заздалегідь визначених критеріїв та показників)

Ефективність взаємодії тьютора і тьюті визначається шляхом оцінки наступних показників:

- розуміння потреб тьюті;
- чіткість викладу / пояснення інформації тьютором та її відповідність потребам тьюті;
- своєчасна допомога у вирішенні проблем;
- раціональне планування зустрічей.

Показники оцінюються шляхом аналізу результатів опитування першокурсників на рівні групи та отриманого зворотного зв'язку на індивідуальному рівні, а також опосередковано через аналіз звітів

тьюторів (щодо частоти спілкування та організованих зустрічей/заходів).

10. Форми роботи

Окремі форми роботи пропонуються для індивідуального та групового тьюторства.

1. Індивідуальний рівень

Консультації. Тьютори надають тьюті рекомендації з певного предмету. Ці консультації можуть стосуватися розвитку навчальних навичок, підбору літератури, уточнення термінів, розкриття суті теми. Вони також можуть стосуватися специфіки підготовки та вимог до написання есе, презентацій, інших форм індивідуальних, творчих завдань з відповідної тематики. Крім того, консультації можуть стосуватися підготовки тьюті до публічних виступів, презентацій власних робіт, порад щодо взаємодії з однокласниками під час виконання групових завдань.

Виконання завдань замість тьюті та інші форми академічної недоброчесності заборонені.

Завдяки консультаціям з тьютором тьюті може покращити академічну успішність, підвищити якість самостійної роботи, рівень виконання творчих завдань з відповідної тематики, а також сформулювати впевненість у собі, підвищити якість презентації результатів самостійної роботи та власних досягнень.

2. Груповий рівень

Оглядові екскурсії. Тьютор може провести оглядові екскурсії по університетському кампусу та основним об'єктам студентської інфраструктури. Це особливо важливо, якщо університет має розгалужену організаційну структуру і велику кількість підрозділів, розташованих в різних будівлях і різних частинах міста. Під час таких екскурсій першокурсники матимуть можливість дізнатися про місцезнаходження важливих університетських об'єктів (адміністрація університету, міжнародний відділ, відділ практики, бухгалтерія, бібліотека, дирекція / деканат, їдальня, студентська рада, спортивні майданчики, навчальні корпуси тощо), а головне, зрозуміти, як вибудувати для себе зручну логістику.

Консультації. Тьютори пояснюють тьюті особливості освітнього процесу, правила користування розкладом навчальних занять, вимоги до дотримання політики академічної доброчесності, принципи розробки ефективних стратегій навчання. Консультації можуть стосуватися етики спілкування в університеті під час занять та поза аудиторією, по телефону, онлайн (у месенджерах, соціальних мережах, електронній пошті) з викладачами, адміністрацією, технічним персоналом, іншими

студентами. Такі знання сприятимуть формуванню дружнього та безпечного середовища для навчання.

Також тьютори можуть проконсультувати щодо можливостей самореалізації в університеті (ознайомлення з існуючими гуртками, студентськими асоціаціями, спортивними секціями, творчими об'єднаннями тощо) та порадити, як ефективно використовувати наявні можливості для саморозвитку та організації студентського дозвілля.

Підготовка позааудиторних заходів. Тьютори допомагають академічній групі долучитися до студентських заходів та конкурсів (посвята у першокурсники, гумористичні шоу, інтелектуальні вікторини, спортивні турніри тощо). Тьютор допомагає розкрити потенціал і таланти тьюті, сприяти їх творчості та пошуку нетривіальних рішень.

Групова участь у позааудиторних заходах сприяє згуртуванню колективу, мотивації до спільного навчання та профілактиці булінгу.

11. Інформаційна підтримка

1) **ІТ-платформа** з функціоналом, що є однаковим для всіх схем тьюторства та менторства:

1. **Реєстрація користувачів:** Платформа дозволить тьюторам і тьюті створювати свої профілі, розміщуючи відповідну інформацію про себе: ім'я, прізвище, спеціальність, академічна група, контактні дані, експертність та особисті вподобання, мотивація участі в тьюторській програмі.

2. **Алгоритм зіставлення:** Розширений алгоритм зіставлення буде реалізовано для об'єднання тьюторів і тьюті на основі різних критеріїв, таких як експертність тьюторів, наявні можливості щодо надання тьюторського супроводу з певних навчальних дисциплін та конкретні потреби тьюторів. Алгоритм забезпечить найкращий збіг для обох сторін.

3. **Пошук і фільтрація:** Платформа запропонує варіанти пошуку та фільтрації, щоб допомогти тьюті знайти тьюторів на основі конкретних критеріїв, таких як навчальна дисципліна, необхідний академічний рівень або доступність тьюторської допомоги. Ця функція дозволить тьюті вивчити наявні профілі тьюторів і вибрати той, який найкраще відповідає їхнім вимогам.

4. **Інструменти спілкування:** Платформа надасть інструменти комунікації для полегшення взаємодії між тьютором та тьюті. Це може включати системи обміну повідомленнями, можливості відеоконференцій або інтегровані функції чату, що забезпечують безперебійне спілкування та співпрацю.

5. Планування зустрічей: Щоб спростити процес планування, платформа може запропонувати інтегровані календарі або інструменти планування. Тьютори та тьюті зможуть координувати та планувати зустрічі з урахуванням свого вільного часу з налаштуванням автоматичних нагадувань та сповіщень.

6. Відстеження прогресу та зворотний зв'язок: Платформа дозволить тьюторам і тьюті відстежувати свій прогрес і надавати зворотний зв'язок про заняття з тьютором. Це може включати функції для запису нотаток сесії, постановки цілей та загальної оцінки отриманого тьюторського досвіду.

7. Спільне використання ресурсів: Платформа може включати банк освітніх ресурсів, навчальних матеріалів або довідкових матеріалів, якими тьютори можуть ділитися зі своїми тьюті. Ця функція забезпечує трансфер знань та підтримує навчальний процес.

8. Аналітика та звітність: Платформа може генерувати аналітику та звіти для відстеження ефективності програми тьюторства. У звіти доцільно включати такі показники, як тривалість тьюторської сесії, кількість та частота зустрічей, прогрес навчання. Ця інформація може допомогти покращити програму тьюторства та визначити сфери для вдосконалення.

9. Безпека та конфіденційність: Платформа повинна приділяти першочергову увагу безпеці та конфіденційності даних, впроваджуючи такі заходи, як безпечна автентифікація користувачів, шифрування даних та дотримання відповідних правил (наприклад, GDPR). Вона також повинна гарантувати, що користувачі мають контроль над своєю особистою інформацією та можуть встановлювати свої параметри конфіденційності.

10. Зручний для мобільних пристроїв інтерфейс: Щоб підвищити доступність і зручність, платформа повинна мати зручний для мобільних пристроїв інтерфейс або навіть спеціальні мобільні додатки. Це дозволить тьюторам та тьюті отримати доступ до платформи та брати участь у тьюторських заходах зі своїх смартфонів або планшетів.

2) Специфічна для кожної схеми **структура бази даних** – внутрішня система обліку

Для тьюторів

№	Ім'я	Прізвище	Рік навчання	№ академічної групи та освітня програма (спеціальність)	Досвід студента та академічні досягнення	Можлива підтримка для студентів першого курсу

--	--	--	--	--	--	--

Для тьюті

№	Ім'я	Прізвище	Рік навчання	Освітня програма (спеціальність)	№ академічної групи	Ваші потреби та очікування від програми тьюторства

3) Інші джерела:

1. **Сайти та соціальні мережі університету.** Ці джерела можуть надати інформацію про тьюторські заходи для студентів першого курсу та попередній успішний досвід взаємодії тьюторів та тьюті. Університетський PR-центр готує спеціальні рекламні матеріали про тьюторську програму, щоб підвищити престиж тьюторів та обізнаність академічної спільноти про тьюторство.

2. **Бібліотечні ресурси.** Університетські бібліотеки можуть надати доступ до широкого переліку академічних ресурсів, включаючи дослідницькі бази даних, електронні підручники та наукові журнали. Тьютори можуть поради́ти тьюті, як ефективно використовувати ці ресурси для досягнення кращих результатів у навчанні.

3. **Освітні сайти та блоги.** Тьютори можуть порекомендувати тьюті численні освітні веб-сайти та блоги, які пропонують навчальні посібники, поради щодо використання ефективних навчальних стратегій та освітні ресурси для полегшення процесу навчання.

4. **Освітні вебінари та воркшопи, публічні заходи, гостьові лекції.** Тьютори можуть заохочувати тьюті відвідувати ці заходи, щоб отримати цінну інформацію та корисні поради для досягнення успіхів у навчанні.

5. **Персоналізований чат-бот** може використовуватися для супроводу процесу адаптації студентів першого курсу. Його використання забезпечить своєчасне та поетапне надання першокурсникам необхідної інформації про:

- університет (місія та цінності, історія, організаційна структура, адміністрація університету, посилання на сайт та соціальні мережі);
- студентське містечко (розташування аудиторій, деканату, бібліотеки, їдальні, спортивного комплексу, студентської ради, міжнародного відділу тощо);
- корисні контакти (адміністрація інституту / факультету, випускова кафедра, куратор академічної групи, служба безпеки, гаряча лінія підтримки студентів тощо);
- графік навчального процесу (початок і кінець семестру, тривалість та терміни заліково-екзаменаційних сесій, практики);

- розклад занять та можливість отримання доступу до нього через онлайн-систему або окремі мобільні додатки;
- допоміжні послуги (наявність та графік роботи центру кар'єри, психологічної служби, юридичної клініки, медичного центру, центру тьюторства та менторства тощо);
- студентські клуби та організації (студентська рада, наукові товариства, спортивні секції, клуби іноземних мов, гуртки тощо);
- технології та онлайн-платформи (створення індивідуального кабінету студента, реєстрація на платформах онлайн-навчання, доступ до Wi-Fi в університеті, комп'ютерних лабораторій та хабів, копіювальних апаратів, електронної пошти та інших технологічних ресурсів);
- проживання в гуртожитку (розташування, як дістатися, необхідні контакти, порядок оплати та вимоги спільного проживання);
- розважальні заходи та основні події в університеті та місті;
- новини університету тощо.

12. Ресурсне забезпечення

Ресурсне забезпечення вищезазначених заходів в рамках реалізації тьюторства студентів 1 курсу включає різноманітні елементи, необхідні для ефективної організації процесу взаємодії тьюторів та тьюті. Вирішальне значення для створення оптимального навчального середовища мають наступні види ресурсів:

1. *Спеціалізовані класи:* Спеціальні навчальні класи необхідні для проведення очних занять, семінарів і лекцій. Ці класи повинні бути обладнані сучасним обладнанням, таким як проектори, комп'ютери та зручні місця для сидіння. Спеціалізовані класи створюють сприятливе середовище для інтерактивних дискусій, презентацій та групової роботи.

2. *Обладнання та програмне забезпечення:* Окрім спеціалізованих класів, важливо забезпечити необхідне обладнання та програмне забезпечення для підтримки навчальної діяльності. Це включає доступ до комп'ютерів, ноутбуків, планшетів або інших пристроїв, які учасники можуть використовувати для взаємодії з цифровими ресурсами, виконання завдань і спільної роботи в Інтернеті. Крім того, для покращення навчального досвіду мають бути доступні програмні додатки та інструменти для групової роботи, керування проектами, графічні редактори та інші.

3. *Навчальні онлайн-платформи та ресурси:* Використання платформ онлайн-навчання, таких як Moodle або інші системи управління навчанням, забезпечує можливості для централізованого доступу до навчальних матеріалів, надсилання завдань, участь в обговореннях та віддалену взаємодію з тьюторами. Ці платформи полегшують організацію тьюторських сесій, відстеження прогресу та взаємодію між учасниками. Крім того, онлайн-ресурси, такі як електронні книги, відео, інтерактивні

модулі та онлайн-бібліотеки, можуть доповнити навчальний процес і надати додаткові можливості для навчання.

4. Кваліфікований персонал (ролі, які ми пропонуємо вважати загальними): Наявність команди кваліфікованого персоналу має важливе значення для успішної організації та реалізації взаємодії тьютора та тьюті. Сюди входять досвідчені тьютори, куратори та фасилітатори, які володіють предметними знаннями, педагогічними знаннями та здатністю надавати керівництво та підтримку тьюті. Цей персонал відіграє вирішальну роль у створенні сприятливого та захоплюючого навчального середовища, сприянні змістовній взаємодії та адаптації навчального досвіду до індивідуальних потреб учасників.

Координатор тьюторства /адміністратор програми: відповідає за загальне управління та адміністрування програми тьюторства. Ця роль передбачає контроль за забезпеченням необхідними ресурсами та засобами, а також координацію питань, пов'язаних з їх логістикою. Координатор також підтримує канали зв'язку та вирішує будь-які проблеми, пов'язані з доступом до ресурсів або їх використанням. Основна увага приділяється створенню ефективного та результативного програмного середовища.

Менеджери програм: несуть відповідальність за успішне залучення тьюторів та тьюті до програми. Вони координують співпрацю між тьюторами та тьюті, аналізують результати програми та розробляють пропозиції щодо покращення програми. Менеджери програм відіграють вирішальну роль у забезпеченні ефективності та впливу програми, регулюванні відносин між тьютором і тьюті та постійному підвищенні якості програми.

Технічні експерти: Технічні експерти надають рекомендації та підтримку у використанні обладнання, програмного забезпечення та спеціалізованих ресурсів. Вони пропонують досвід у технічних питаннях та допомагають учасникам програми усунути будь-які технічні проблеми, що можуть виникнути. Технічні експерти забезпечують ефективне використання ресурсів, допомагають тьюторам і тьюті ефективно використовувати технології, що покращує загальний досвід реалізації тьюторської програми.

Тренери/фасилітатори: Тренери/фасилітатори проводять презентації, тренінги, воркшопи та фасилітують відкриті заходи для тьюторів та тьюті. Їхня роль полягає у наданні освітнього контенту, формуванні в учасників програми необхідних практичних навичок та створенні інтерактивного навчального середовища. Сприяючи процесу передачі знань і підвищенню рівня залученості учасників, тренери/фасилітатори допомагають тьюторам та тьюті будувати успішні відносини та досягати своїх цілей.

5. Підключення до Wi-Fi: доступ до надійної мережі Wi-Fi необхідний для безперебійного онлайн-спілкування, використання цифрових ресурсів і взаємодії з онлайн-платформами. Стабільне Інтернет-з'єднання дозволяє

учасникам брати активну участь у віртуальних сесіях, отримувати доступ до онлайн-матеріалів та співпрацювати з тьюторами та однолітками.

13. Положення

Положення про реалізацію програми тьюторства в університеті: спільне для всіх

1. Цілі та обсяг програми тьюторства (як зазначено в розділі «МЕТОДОЛОГІЧНА БАЗА ТА ПЕРЕДУМОВИ»)
2. Адміністрування програми - ролі та обов'язки координаторів програми, тьюторів та тьюті, а також будь-які конкретні вимоги до звітності чи документації (як зазначено у відповідному розділі цього документа).
3. Відбір тьюторів та вимоги до них (як зазначено у відповідному розділі цього документа).
4. Перелік компетенцій, які тьюті повинні розвинути до закінчення програми тьюторства.
5. Критерії підбору тьюторів і тьюті (як зазначено у відповідному розділі цього документа).
6. Організація взаємодії тьюторів і тьюті (як зазначено у відповідному розділі цього документа).
7. Оцінка та моніторинг якості (як зазначено у відповідному розділі цього документа).
8. Конфіденційність та етика.
9. Розгляд скарг і вирішення конфліктів.
10. Доступ до ресурсів.

Перелік компетенцій для тьюті

До кінця програми тьюті повинні сформувати необхідні знання, навички та ставлення до них:

Знання:

- Існуючі академічні вимоги та очікування;
- основні нормативно-правові документи, що регулюють навчальний процес в університеті;
- наявні ресурси, сервіси та можливості для студентів в університеті;
- принципи постановки цілей та розробки індивідуального плану розвитку;
- техніки тайм-менеджменту;
- стратегії навчання (активне слухання, змістовні запитання, техніки конспектування та методи підготовки до іспитів);
- прийоми ефективної комунікації та техніки нетворкінгу;
- методів та підходи до вирішення проблем;
- основні принципи та етикету взаємовідносин тьютора і тьюті.

Навички:

- Вміння ставити цілі та розробляти ефективний план дій для досягнення успіхів у навчанні та особистісному розвитку;
- здатність розставляти пріоритети при виконанні завдань, дотримуватися дедлайнів та ефективно керувати часом, залишатися добре організованим і уникати перевантаження;
- навички усного та письмового спілкування, активного слухання та постановки запитань;
- здатність критичного мислити, вирішувати проблеми та конфлікти;
- навички лідерства, мотивації, співпраці та командної роботи;
- навички нетворкінгу, ефективного міжособистісного спілкування та побудови дружніх стосунків;
- здатність до саморефлексії та самооцінки прогресу у навчанні та особистісному розвитку;
- життєстійкість та вміння адаптуватися до нового академічного середовища, відкритість до нового досвіду.

Ставлення/погляди:

- Позитивний настрій, відкритість і допитливість;
- проактивне мислення при вирішенні проблем;
- адаптивність та гнучкість у динамічному освітньому середовищі;
- емпатія, вдячність і крос-культурна сприйнятливність у міжособистісних відносинах;
- прагнення до навчання протягом усього життя та постійного особистісного розвитку;
- лідерські якості та ефективна комунікація;
- дисципліна та внутрішня мотивація до ефективного тайм-менеджменту;
- стійкість та адаптивність до нових викликів;
- толерантність та взаємоповага до культурного різноманіття та інклюзії;
- відкритість до зворотного зв'язку;
- розуміння цінності тьюторства та готовність віддячити у ролі тьютора в майбутньому.

14. Методичне забезпечення

1. Договір з тьютором – загальний для всіх.
2. Договір з тьюті – загальний для всіх.
3. Методичні рекомендації з організації тьюторства для студентів першого курсу

Зміст:

1. Вступ

- Мета та основні задачі методичних рекомендацій
- 2. Сутність та основні учасники програми тьюторства для студентів першого курсу
 - 2.1 Загальна характеристика програми тьюторства для студентів першого курсу
 - 2.2 Цілі та очікувані результати програми тьюторства для студентів першого курсу
 - 2.3 Ролі та розподіл обов'язків в рамках програми тьюторства для студентів першого курсу
 - Тьютори (студенти 2-го курсу і старше)
 - Тьюті (студенти 1 курсу)
 - Координатори програми
- 3. Рекомендації для тьюторів
 - 3.1 Роль та обов'язки тьютора в груповому та індивідуальному тьюторстві
 - 3.2 Постановка цілей і планування програми тьюторства
 - 3.3 Етика та професійні стандарти тьюторства
 - 3.4 Організація ефективної взаємодії між тьютором і тьюті
 - 3.5 Психологічна підтримка тьюті
- 4. Рекомендації для тьюті
 - 4.1 Особливості групового та індивідуального тьюторства
 - 4.2 Обов'язки тьютора і тьюті
 - 4.3 Визначення потреб, цілей та тривалості програми тьюторства
 - 4.4 Стратегії академічного успіху тьюті
 - 4.5 Підтримка тьюті в особистісному розвитку та професійному зростанні
- 5. Адміністрування програми тьюторства
 - 5.1 Процес підбору тьюторів і тьюті
 - 5.2 Координація програмної діяльності, надання ресурсів та підтримка тьюторства
 - 5.3 Моніторинг та оцінка програми тьюторства
 - 5.4 Визначення напрямків розвитку та удосконалення програми тьюторства

15. Інфраструктурна підтримка тьюторства у закладах вищої освіти

Інфраструктурну підтримку тьюторства в університеті здійснює Центр тьюторства та менторства (T&M Center). Центр відповідає за перегляд та координацію програм менторства/тьюторства в університеті та виступає головним підрозділом для встановлення контактів з менторами/тьюторами, менті/тьюті та іншими стейкхолдерами, що задіяні в процес менторства/тьюторства. Центр здійснює комунікацію,

координацію та забезпечення якості реалізації тьюторських/менторських програм, що в кінцевому підсумку сприяє позитивному освітньому досвіду та професійному розвитку менті/тьюті.

До основних завдань Центру тьюторства та менторства належать:

1. Підбір та навчання менторів/тьюторів: організація процесу набору та відбору кваліфікованих менторів/тьюторів з використанням внутрішніх та зовнішніх джерел інформації, а також проведення тренінгів та воркшопів для формування у менторів/тьюторів необхідних навичок, знань та компетенцій для ефективного супроводу та підтримки менті/тьюті.
2. Залучення та відбір менті/тьюті: збір інформації про потреби, уподобання та кар'єрні прагнення менті/тьюті та закріплення їх за відповідними менторами/тьюторами на основі сумісності та необхідного досвіду.
3. Інформаційно-комунікаційна підтримка: створення каналів зв'язку (електронні скриньки, IT-платформа, канали в соціальних мережах) та розміщення у відкритому доступі інформації про програми менторства/тьюторства, методичних матеріалів, навчальних ресурсів та важливих новин.
4. Моніторинг та оцінка програм менторства/тьюторства для забезпечення їх ефективності та постійного вдосконалення. Здійснюється на основі отримання зворотного зв'язку від менторів/тьюторів, менті/тьюті та інших стейкхолдерів, а також на підставі проведених досліджень та опитувань для оцінки результатів та впливу програми.
5. Надання інформаційних ресурсів та допоміжних матеріалів, пов'язаних із менторством/тьюторством: онлайн-бібліотеки, бази даних, посібники та методичні вказівки, які ментори/тьютори, менті/тьюті та координатори програм можуть використовувати для ознайомлення та професійного розвитку.
6. Надання адміністративної підтримки та допомоги у складанні розкладів тренінгів, зустрічей ментора/менті або тьютора/тьюті, а також вирішення адміністративних питань, пов'язаних із процесом менторства/тьюторства.
7. Звітування про стан реалізації програм з менторства/тьюторства, наявний прогрес та досягнуті результати.

16. Психологічний супровід тьюторства у закладах вищої освіти

Психологічний портрет: тьюті – це студенти першого курсу, які перебувають на критично важливому етапі свого життя (перехід від школи (коледжу) до університету), та володіють такими рисами як допитливість, прагнення отримати новий корисний досвід під час навчання в університеті, амбітність у досягненні академічних та особистих цілей. Але в той же час їм не вистачає знань та навичок стосовно збалансування академічних вимог та особистого життя, постановки правильних цілей,

ефективної адаптації до нового академічного середовища, використання наявних ресурсів та сервісів, а отже, вони потребують допомоги з боку досвідчених тьюторів для подолання цих труднощів.

Специфіка цільової аудиторії тьюторства для студентів першого курсу полягає в тому, що її умовно можна розділити на дві підгрупи залежно від форми тьюторства:

- 1) Тьюторство на індивідуальному рівні;
- 2) Тьюторство на груповому рівні.

Потенційні ризики та труднощі тьюторства на індивідуальному рівні:

- студенти-першокурсники можуть відчувати академічний тиск, тривогу, страх, невпевненість у собі і в майбутній кар'єрі, розчарування у виборі професії;
- культурні, соціальні та економічні чинники можуть впливати на психологічний стан та адаптацію першокурсників;
- тьюті можуть мати завищені очікування від тьюторів, програми тьюторства, що може призвести до розчарування у разі, якщо їхні очікування не виправдаються;
- першокурсники можуть порівнювати себе з тьюторами або іншими тьюті, що призводить до почуття невпевненості в собі або неповноцінності;
- першокурсники можуть мати труднощі з отриманням корисної інформації, конструктивного зворотного зв'язку чи критики, що може стати на заваді їхньому особистісному зростанню та академічній успішності;
- існує ризик того, що тьюті не зможе встановити ефективні стосунки або дружні відносини зі своїм тьютором, що призведе до почуття відстороненості або незадоволеності взаємодією тьютора і тьюті.

Потенційні ризики та труднощі тьюторства на груповому рівні:

- тьюті можуть відчувати себе невпевнено в новому освітньому середовищі;
- тьюті можуть мати завищені очікування від тьюторів, інших тьюті в академічній групі, програми тьюторства, що може призвести до розчарування, якщо їхні очікування не виправдаються;
- першокурсники можуть порівнювати себе з тьюторами, іншими студентами в групі або іншими академічними групами, що призводить до почуття невпевненості в собі або неповноцінності;
- у першокурсників можуть виникати труднощі у спілкуванні та взаємодії з тьютором, іншими студентами групи, що може перешкоджати їх адаптації до освітнього середовища, формуванню

групової динаміки, призводити до відчуття непричетності до студентського життя в університеті, незадоволеності взаємодією з тьютором та іншими тьюті в академічній групі.

Методи втручання:

- організація та проведення заходів, що сприяють розвитку стресостійкості, профілактиці емоційного вигорання та оволодінню стратегіями емоційного відновлення;
- регулярне спілкування, активне слухання та створення сприятливого психоемоційного середовища;
- створення безпечного та психологічно комфортного простору для тьюторів і тьюті, де вони можуть висловити свої почуття, переживання, страхи та думки;
- підвищення обізнаності про культурні, соціальні та індивідуальні відмінності тьюторів та тьюті. Сприяння створенню інклюзивного та сприятливого середовища, в якому поважають та цінують різноманітність;
- проведення тренінгів, семінарів для тьюторів або надання їм інших ресурсів, які сприятимуть підвищенню рівня їх знань та компетенцій щодо методів психологічної підтримки тьюторства;
- направлення тьюторів до відповідних служб підтримки в університеті (психологічні служби), якщо це необхідно.

Психологічна служба професійно займається виявленням та нівелюванням психологічних проблем (труднощів) тьюторів та тьюті в університеті. Психологічна служба університету проводить індивідуальні та групові консультації для студентів та викладачів на постійній основі, безкоштовно та конфіденційно. Тьютори та тьюті можуть отримати психологічну консультацію стосовно можливих шляхів подолання викликів та труднощів у новому навчальному середовищі, підвищення впевненості в собі, вирішення конфліктних ситуацій, виходу зі стресових та депресивних станів, розв'язання проблем у спілкуванні з однолітками, викладачами, батьками, проблем з адаптацією, а також особистісних проблем.

За потреби психологічна служба університету може проводити спеціалізовані тренінги для тьюторів та/або тьюті.